

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. IV. Quis sit Jndex competens, si delictum in uno loco onchoatum, in
altero consummatum sit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

itorio minus delictum commissum est, & idcirco ad eum facienda est remissio, ac postea reus ad alterum Judicem pro majore delicto puniendus mitti debet, cum à mitiore poena incipiendum sit. Si utrumque delictum & poena aequalia sunt, ille prius cognoscit & punit, apud quem detinetur reus. Si denique poenae sunt incompatibiles, v. g. si utraque est capitalis, pariter procedit ille Judex, à quo reus detinetur. Ita communis apud Haunoldum tom. 8. de Just. tr. 1. n. 92. Quin in tali casu infligi debebit poena utrique delicto correspondens, si is, qui punit, vindicare potest delicta alibi commissa, uti potest Judex domicilij, & de consuetudine etiam alij, in quorum territorio deprehenduntur rei. Ratio est, quia delicta non debent manere impunita; quod fieret, si poena inflingeretur uni solum delicto respondens.

156. Dubit. VII. An Judex domicilij contra reum possit procedere, si alter, ad quem fuit remissus, sit morosus & negligens in puniendo. Affirmant post Bart. & Alex. Decian. l. c. n. 27. Farin. l. c. n. 23. eò quòd delicta non debeant manere impunita. Hinc negant, posse à Judice delicti opponi remissionem & litis pendentiam. Ob paritatem rationis idem dicendum videtur de Judice delicti respectu Judicis domicilij. Addit Alex. in L. de die. §. fin. ff. qui satisd. cog. n. 8. posse ab eo, qui remittit, Judici remissionem petenti praefigi terminum, intra quem expediatur causa; secus se processurum contra delinquentem.

§. IV.

Quis sit Judex competens, si delictum in uno loco inchoatum, in altero consummatum fuit.

SUMMARIUM.

157. Multiplex status quaestionis proponitur.
 158. Utriusque territorij Judex est competens, si delictum in uno inchoatum, in altero consummatum fuit respectu tam agentis, quàm patientis.
 159. Aut etiam solum agentis aut patientis.

160. Imò etiamsi delictum in uno territorio solum mandatum, in altero consummatum fuit.

161. Respondetur ad opposita.

162. Declaratur, quid tenendum sit de cooperantibus.

163. Et quid, si delictum est perpetratum in confinio territoriorum.

164. Quid item, si perpetratum est in via publica.

157. Tres hîc casus distinguunt Felin. in c. ult. de for. comp. n. 13. & Farin. L. 1. prax. crim. tit. 1. q. 7. n. 44. Primus est de delictis inchoatis in uno loco, & perfectis in alio tam respectu agentis quàm patientis, v. g. si quis aliquem aggrediatur vel capiat in uno loco & insequatur vel ligatum trahat in alium, ibique spoliet aut occidat: aut si feminam rapiat hîc & alibi violet. Secundus est de delictis inchoatis in uno, & consummatis in alio, non respectu utriusque, sed agentis tantùm vel patientis. Ut si quis stans in territorio Bavarico & bombardam explodens trahat stantem in Neoburgico: aut existens in illo delictum fieri mandet in isto. Tertius est, quando in delictis in uno loco inchoatis, & in alio consummatis, nec agentis nec patientis persona concurrît. Ut si delicta tractentur & præparentur in uno loco, perpetrentur in alio: aut si quis delictum suo nomine alibi patrandum hîc approbet & ratificet. Verùm non apparet, quomodo hic casus à prioribus, aut certè à secundo differat.

158. De primo casu dicendum est, utrumque Judicem esse competentem, ita ut alteruter, qui prævenit, possit procedere absque altero, neque teneatur remittere reum. Bald. in L. si quis non dicam C. de Episc. & Cler. col. 3. Marfil. in L. un. C. de rapt. virg. n. 150. Felin. l. c. n. 3. Farin. l. c. n. 45. quia utriusque territorium violatum fuit, si tam initium quàm consummatio actûs fuerunt illicita. Si verò licitum fuisset initium, v. g. si in uno territorio dominus servum aut pater filium moderatè coepisset castigare, & persequendo in aliud ibidem modum excederet & vulneraret, aut occideret, ad Judicem posterioris tantùm territorij punitio pertineret, ut notat Felin. l. c. Hinc patet responsio ad

ad celebrem quaestionem, quâ quaeritur, utrùm fur puniri possit in illo territorio, ad quod cum re furtiva profugit: dicendum enim est cum Bart. in *L. si dominum ff. de furtis*, ac plurimis alijs contra Clar. cit. §. *fin. q. 38. V. tu scis*. Covarr. cit. *c. 11. n. 9.* Farin. *l. c. à n. 7.* Fachin. *L. 9. c. 19.* posse puniri non tantùm, ubi furtum fecit; sed etiam ibi, quò cum re furtiva se recepit: quia continuata contrectatio est continuatum furtum, & quò longiùs rem furtivam aufert, eò graviùs lædit, eoque loco puniri potest delinquens, ubi scandalum præbetur ac perniciosum exemplum; hoc autem fit per furti continuationem. Neque obstat, quòd delictum sit moraliter unum, & ideò non multiplicetur actio furti respectu ejusdem domini: quia continuatio retentionis sufficit, ut censeatur utrobique deliquisse & utrumque locum violasse.

159. Alter casus de jaculante in hoc territorio & occidente existentem in alio, controversus magis est. Afferunt Bart. in *L. libellorum ff. de accus.* Felin. *l. c. n. 14.* Zanger *de except. p. 2. c. 1. n. 233.* Carpz. *p. 3. pract. crim. q. 110. n. 18.* puniri reum posse tantùm ibi, ubi consummatum delictum fuit. Utrobique vindictam in solidum sumi & poenâ ordinariâ delictum consummatum puniri posse tradit communis aliorum apud Farin. *l. c. n. 46.* & Palao *tr. disp. 1. pun. 24. §. 5. n. 28.* ubi ait, ita receptum esse consuetudine jure gentium introductâ. Quæ sententia apertè tradi videtur *L. 1. C. ubi de crim. agi oport.* ubi dicitur, perfici debere quaestiones criminum, *ubi commissa vel inchoata sunt.* Neque satisfaciunt, qui dicunt, textum intelligi debere de quaestione inchoata, videlicet perfici eam debere, ubi inchoata fuit, id est à Judice vel delicti consummati vel domicilij: nam verbum *inchoata* cum sit generis neutrius, non potest aptè referri ad substantivum *quaestiones*; estque sub hoc verbo *inchoata* intelligendum id, quod sub verbo *commissa*; atqui sub hoc intelligi nequeunt *quaestiones*, cum crimina, non quaestiones committantur. Et ita hanc legem intelligunt Wesenbec. & Brunnem. *ibi*, Hillig. in *Don. L. 17. c. 16. lit. B. Rittershus.*

hus. in *Novell. p. 9. c. 10. n. 56.* Rationem communiter dant, quia, ne delicta maneant impunita, expediebat, ut utrique territorio jurisdictio tribueretur; præsertim quia utrumque in tali casu læditur, & aliquando delictum facilius probari potest in uno, quandoque facilius in altero. Neque obstat, quod asserit Carpz. *l. c. n. 19. § 20.* in delictis qualitatem potius patientis, quam agentis considerari: hoc ipsum enim hic controversum est, & cit. *L. 1.* contrarium statuitur: neque refragatur text. *L. 43. ff. de ritu nupt.* quem adducit, ut consideranti patebit. Pariter non obest, quod ait, delictum in loco, ubi perficitur, suam accipere formam, per quam dicitur delictum: nam bene dicitur, etiam ibi accipere suam formam, ubi actio efficax ponitur, ex qua sequitur vulnus aut mors. Illud omnino concedendum est, quod cum Bart. & communi tradit idem Carpz. *L. 2. Jur. Elect. resp. 28. arg. l. D. Adr. ff. ad L. Cornel. de Sicar. L. 15. pr. § L. 52. ff. ad Leg. Aquil.* si quis vulneratus lethaliter hic fuit, & postea alibi mortuus, non ibi vindicandum crimen, ubi mors secuta est, sed ubi actio mortifera posita vel vulnus inflictum: quia in delictis non tam exitus, quam factum, voluntas, & animus delinquentis consideratur. Qua de causa sacrilegium non committit nec asylo privatur, qui extra locum sacrum vulnerat, tametsi vulneratus se recipiat in locum sacrum, ibique moriatur.

160. Major adhuc controversia est de mandante, utrum videlicet hic, ubi mandatum dedit, puniri possit ob delictum ex suo mandato alibi perpetratum. Negat communis DD. apud Farin. *l. c. n. 4.* Certum in primis est, posse mandatum in loco mandati puniri poenâ extraordinariâ & mitiori, quæ mandantibus imponi in delictis atrocibus solet etiam effectu non secuto. Certum pariter est, puniri poenâ ordinariâ posse in casu, quo solum mandatum & affectus, quamvis effectu non secuto, punitur poenâ ordinariâ, qualis casus de assassinatu mandato habetur *C. 1. §. 2. de homicid. in 6.* ac alius *L. quisquis 5. C. ad L. Jul. majest.* Sed & absolutè puniri poenâ ordinariâ mandantem in loco mandati

dati posse, si effectus secutus est, censeo cum Bald. Alex. aliisque, quos allegat & sequitur Farin. *l. c. n. 28. §. verum, & §. in hoc*, ac Haunold. *l. c. à n. 97.* quia hinc puniri potest lapidem aut glandem mortiferam hinc emittens, & occidens existentem in alio territorio, ut modò dixi *num. preced.* at inter mandantem & jaculantem videtur esse omnimoda paritas, quia uterque est causa efficax mortis secuta, & æquè homicida est, qui est moralis causa homicidij, quàm qui physica, teste ipso Deo Davidem ob Uriæ cædem mandatam arguente & puniente, & æquali poenâ plectitur mandans homicidium ac illud committens, ut fuse Menoch. *de arbitrar. l. 2. cas. 353. n. 2.*

161. Neque obest, quod pro contraria opinione affertur ex *L. si quis uxori §. neque verbo & L. qui servo §. 1. ff. de furt.* obligationem, quâ mandans tenetur, non ex mandato, sed ex delicto oriri: tamen enim ex delicto teneatur, non tamen sequitur, quòd ibi tantùm puniri possit, ubi delictum physicè patratum est; sicut non sequitur, quòd ibi puniri debeat, ubi effectus seu mors secuta est, tamen propter hunc effectum puniatur. Pariter non obest, quod ajunt, mandantem & mandatarium teneri ex delicto, quod est idem ac unicum respectu utriusque, ac propterea utrumque in loco delicti puniri debere ob continentiam causarum. *L. nulli C. de judic.* nam etsi idem sit factum & delictum, diversæ tamen ex illo oriuntur obligationes, quarum una non accedit alteri, ut post Boss. declarat Farin. *l. c. §. tertio facit*, ac propterea cessat ratio de continentia causarum. Verùm de hoc uberius infra, quando de hac continentia agetur.

162. Circa tertium casum *n. 157. in fine* propositum varias distinctiones adhibet Farin. *n. 49.* Mihi breviter dicendum videtur quoad primum exemplum de preparante delictum in uno loco & exequente in alio, si ipse, qui hinc illud præparavit, exequatur in alio, puniendum esse in loco delicti, nisi locus, ubi instructum fuit delictum, sit locus domicilij. Farin. *l. c. §. quòd si cum Bart. Angel. & Beroio.* Si ille, qui hinc tractavit de delicto, non sit is, qui alibi est executus, idem dicendum est, quod de

R

man-

mandante. Et quidem puniri hic poterit poenâ ordinariâ, si auxilium & opem, imò & consilium præstitit actu, & per hæc causa efficax fuit committendi delicti, aliàs non patrandi, ut tradit communis apud Menoch. *L. 2. de arbitrar. cas. 349. n. 2. & cas. 351. n. 17.* secùs, si aliunde parato occidere arma præbuit, modum occidendi ostendit, vel consilium dedit: quia tunc minori & extraordinariâ poenâ afficiendus esset. Menoch. *cit. cas. 349. n. 5. & cas. 351. n. 22.* Idem dicendum de ratificante delictum suo nomine patrandum: poterit enim sicut mandans, in loco ratificationis puniri, & quidem poenâ ordinariâ, si sine ratihabitione patrandum non fuisset delictum; quia tunc est instar mandantis, ut observat Menoch. *cit. cas. 351. n. 27.*

163. Sed dubium restat, quid tenendum sit, quando delictum patratum fuit in confinio duorum territoriorum, *auff der Gräniz und Anwendung* & ignoratur, in utro eorum patratum sit. In varias hic opiniones abierunt DD. Nam primò non pauci, ut Innoc. *in C. super eo n. 2. de Paroch. Schneidevvin. ad §. ult. n. 8. Inst. de Jur. N. G. & C. Petr. Theodor. colleg. crim. disp. 4. th. 3. lit. B. Zanger. de except. p. 2. c. 1. n. 137.* ac alij ajunt, considerandum esse locum, in quo caput tanquam principalior pars reperitur, & loci hujus Judicem censerì debere competentem excluso alterius territorij Judice. *arg. L. 44. ff. de relig. & sumpt. fun. ac L. 17. C. de pæn.* Hancque opinionem communiorem & praxi receptam asserit Zang. cum Theod. ubi tamen addunt cum Bald. *in L. 2. n. 1. C. ubi de crim.* & Nic. Everhard. *in top. loc. ab extremis n. 1.* utrumque esse competentem, si occisus ita prostratus jaceat, ut caput ejus utrumque territorium contingat. E contrario Niellus apud Carpz. *cit. q. 110. n. 31.* aliique apud Bocer. *tr. de Jurisd. c. 9. n. 12.* eum tantùm Judicem hoc casu competentem pronunciant, in cujus territorio pedes occisi reperiuntur, cum verisimile sit, ibi occisum fuisse, ubi stetit, qui interfectus fuit. Tertiò alij apud Carpz. *l. c. n. 28.* Judicem præferunt illius territorij, in quo cadaveris pectus & cor reperiuntur.

Quarto

Quartò Bald. in *L. arbor. 19. ff. comm. divid. Zas. ibid. v. nota maleficium*, Casp. Leipoldi *de concurr. jurisd. q. 13.* Treutl. & Bachov. *vol. 1. disp. 19. th. 4.* aliique non pauci, utrique Judici jurisdictionem concedunt, ita ut ille præferendus sit, qui alterum prævenit tollendo particulam vel corporis vel vestis sanguinolentam ein freiß Pfand / oder Stich und Wundenmaß. Mihi postrema hæc opinio præplacet: cum enim dubium omnino sit, quo in territorio vulnus lethale inflictum sit, eò quòd signa illa pedum vel capitis in alterutro territorio jacentium incerta sint, ut benè ostendunt Carpz. Bocer. & Bachov. *ll. cc.* rectè mediâ viâ inceditur, & utrique Judici jurisdictione conceditur, quia ratio vel conjectura, ut ponitur, non magis stat pro uno, quàm pro altero. Et ita in simili casu de Parochijs & Decimis in confinio sitis & dubijs discurrunt DD. cum Panor. in *C. fin. de Sent. n. 5.* & in *C. sanè §. additio de For. com. n. 7.* ac Felin. in *C. omnes de major. & obed.* Si tamen constaret, quo in territorio steterit occisor, quando vulnus lethale infixit, illud præferendum censeo: quia Judici illius competit jurisdictione juxta dicta *n. 159.* & dubium est, an competat etiam alteri: jurisdictionem autem certam aut multum probabilem unius excludere nequit dubia alterius. Nisi fortè ante præventionem factam reus verisimiliter assereret, vulnus inflictum fuisse in altero territorio: tunc enim utrique competeret jurisdictione juxta dicta *cit. n. 159.* Idem dicendum existimo in casu, quo sanguis effusus apparet in uno territorio: tunc enim hujus Judici privativè competere jurisdictionem non dubito, saltem si unum tantum vulnus inflictum fuerit: signum enim est, quòd occisus hic receperit vulnus lethale, & ulterius ad confinia progressus ibique mortuus fuerit, tametsi sanguis ibi etiam reperitur, ubi cadaver. Idem dicendum cum Treutl. *l. c.* ac alijs, & utrique Judici cum jure præventionis competere jurisdictionem existimo, quando cadaver reperitur in flumine publico utrumque territorium terminante.

164. Similis & priori connexa quæstio est, ad quem perti-

R 2

neat

neat cognitio criminis in via publica patrati. Hic rursus colliduntur opiniones. Cognitionem & coercitionem competere ei, cujus est jus regale in via publica, existimant Zanger. *de Except. p. 2. c. 1. n. 241.* Borcholt. *ad c. un. L. 2. feud. n. 24.* Schneidewin. *in §. ult. Inst. de Jure G. N. § C. n. 8.* Beuster. *in L. admonendi, 31. ff. de Jurejur. v. 1.* Thom. Michaël *de Jurisd. concl. 50.* Sixtin. *L. 2. de regal. c. 2.* Carpz. *l. c. n. 41.* eò quòd juxta non paucos via publica inter regalia connumeretur, & Imperatorum ac Principum sit curare ea, quæ ad ejusdem securitatem spectant. E contrario cognitionem illi, qui habet merum imperium in territorio, ubi via publica est, tribuunt cum Alciato & Aurel. Guido Papæ *decif. 573.* Rol. à Valle *vol. 2. conf. 42. n. 35.* Cæpoll. *de Servit. c. 3. n. 30.* Rosenthal. *de Feud. c. 5. concl. 21.* Bocer. *de Regal. c. 2. n. 145.* & *de Jurisd. c. 9. n. 14.* Hæc posterior præplacet, quia juri est conformior. Nam 1. Via publica, ut cujusque provinciæ, sic cujusque territorij pars est. Cum ergò, qui merum imperium in provincia aut territorio habet, jurisdictionem criminalem ibi exerceat, consequens est, quòd hæc etiam ad viam publicam, & quæ in ea committuntur, se extendat. 2. Via publica dicitur pars fundi vicini *L. Attius. 38. ff. de acquir. rer. dom.* unde cum via impetu fluminis aut terræ motu amissa est, confinis de suo proximo fundo eam præstare tenetur. *L. si locus 14. §. ult. ff. quemad. serv. am.* Cum ergò magistratus suam jurisdictionem extendat in omnem sui territorij fundum *L. ult. ff. de Jurisd. & L. pupillus §. territorium ff. de V. S.* pariter eam extendit in viam publicam. 3. Prætoris jurisdictio civilis ad viam publicam extenditur *L. 2. §. 20. 35. §. ult. ff. ne quid in loco publico, & L. 1. ff. de via publ.* Unde non est ratio, cur non etiam criminalis jurisdictio eorum, qui merum in territorio imperium habent, ad eam extendatur. 4. Qui jurisdictionem habet in terra mari proxima, potest eam porrigere etiam ad ea, quæ committuntur in mari adlito, ut docent Hier. de Monte. *tr. de fin. reg. c. 7. ac alij.*